

AÇILIŞ KONUŞMASI

Ahmet SELAMOĞLU
Kocaeli Üniversitesi

Sevgili Öğrenciler,
Değerli Konuklar,

Sekizinci Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu'na hoş geldiniz.

Bu yıl sempozyum ana teması, 'Sosyal İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet' olarak belirlendi. Bu temayı belirlerken iki noktaya dikkat ettik. Birincisi, önceki yıllarda ana tema olarak ele alınmayan konularından biri olması idi. İkincisi ise, sosyal insan hakları bağlamında tartışmaların canlı olduğu bir konu olmasıydı.

Ana temayı belirlerken etkili olan düşünce ise, farklı boyutlarıyla var olan eşitsizliklerin, bu yıl, toplumsal cinsiyet açısından irdelenmesi olmuştur. Hatta kendi aramızdaki tartışmalarda dikkati çeken bir tespit, cinsiyetsizmiş gibi genelleştirilen sosyal hakların gerçekte erkekliği temel alıp normlaştır(ıl)dığı, bu nedenle de toplumsal cinsiyeti hesaba katmayan tartışmaların, ekonomik ve sosyal haklar alanında cinsiyetler arasında görülen derin eşitsizlikleri yeniden üreten ve perdeleyen bir niteliğe sahip olduğuydu. Sosyal insan haklarının özellikle eylemli olarak kullanılmasında görülen cinsiyete dayalı eşitsizliklerin açıklanmasında, toplumsal cinsiyet çoğu zaman ilave bir unsur olarak ele alınıyor. Oysa toplumsal cinsiyet, sosyal hakların, öznel bakımından somut uygulama alanı bulmaları, eksik yararlanmaları veya tamamen mahrum kalmalarına neden olan çok yönlü toplumsal güç ve iktidar ilişkilerinin önemli bir açıklayıcısıdır. Bu aynı zamanda, kişi ve kurumları basitçe "cinsiyetçi" olarak resmetmenin de ötesine geçmek anlamına gelir. İşte, bu ve benzeri düşünceler ile bugüne geldik.

Toplumsal cinsiyetin, toplumsal ilişki içerisinde biçimlendiğini, geliştiğini biliyoruz. Ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel faktör gibi pek çok değişkenin, süre gelen eril egemen bakış ile yörgürdüğü toplumsal hiyerarşi içerisinde pekişen cinsiyete bağlı farklılaşma, yaşamın her anında kendini belli ettiği gibi, her anında kendini yeniden üretmektedir. Bu nedenle derdimiz, sempozyumda, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini temel alarak sosyal insan haklarını tartışmaktır.

Bu yıl, sempozyumun düzenlenmesinde katkıları olan İş Müfettişleri Derneği ile DİSK Birleşik Metal-İş Sendikası'na teşekkür ederiz. Kuşkusuz teşekkürün en büyüğünü, asistan arkadaşlarımız, sevgili Betül Urhan ve Mesut hocamıza borçluyuz. Onuncu yılına çok az kalan sempozyumların kararlılıkla yürütülmesinde, Mesut hocamızın emeği yadsınamaz. Sempozyum kitapları, çok sayıda tebliğ ve farklı dergilerde yayınlanan makaleler, sempozyumun web sayfası, hepsi akademik açıdan kıymetlidir.

2011 yılında, bizim bölümün düzenlediği III. Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu hazırlık döneminde yayına başlayan "sosyalhaklar.net" domain adresli web sitesi, o günden bugüne sürekli güncellenerek, 2009 yılında toplanan ilk sempozyumdan bu yana gerçekleşen tüm sempozyumların bildiri kitaplarına ulaşmayı sağlamaktadır. 2015 Ekim ile 2016 Eylül aylarını kapsayan son 12 aylık dönemde, 13 bin 297 kişi, 17 bin 350 defa siteye girmiştir. Bu dönemde sitenin hit sayısı 1 milyon 352 bin civarındadır. Bildiri kitapları ile bildirileri içeren (pdf) formatlı dosyaların indirilme sayısı ise 300 binin üzerindedir. Sosyal haklar web sitesini kuran, yürüten

VIII. Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu

hocamız, sevgili Recep Kapar'a çok teşekkürler.

2011 yılında Sosyal Haklar Sempozyumu'nu ilk kez düzenlerken, bir açılış konuşması yapmam gerekiyordu. Bu nedenle, geçmiş iki yılın programlarını ve önsöz, açılış konuşması metinlerini okumuştum. Ve 2011 yılında açılış konuşmasında, sosyal haklar bağlamında en önemli sorunun 'toplumsal farkındalık' olduğunu işaret etmişim. Hatta Mesut Gülmez hocamızdan alınarak, 'sosyal' nitelemesi ile 'sosyal hakların', haklar bağlamında önceliğinin vurgulanmasının, günümüz dünyasının 'farkındalık' sorunu ile birlikte düşünüldüğünde, hayli meşakkatli olduğunu yazmışım.

Bugün vardığımız istasyon ise hayli karanlık. Şüphesiz sözlerimiz, satırlarımız, kişisel duygu ve düşünce dünyamızı yansıtıyor. Benimki de öyle. Gerçekten bilmiyorum, son istasyon mu? Belki de, ara istasyonlardan birindeyiz.

2016 yılının ilk ayı idi. Sempozyum ana temasını ortaya koyduğumuz, derdimizi anlatmaya çalıştığımız günler. Aradan geçen zamanda, sosyal hakların kendisinin eril egemen olup olmadığını bırakın tartışmayı, düşünmeyi becerebilecek günlerden çok uzaklara düştük. Neden mi? Düşünme ve 'söz söyleme' hakkını kullanan hocalarımız, meslektaşlarımız, bölüm mensuplarımız, arkadaşlarımız üniversiteden ihraç edildiler.

Sözü uzatma gereksizliğine düşmeden, bir akademik çalışmanın başlayacağı günün sabahında, bugün, bilgi şöleni olmasını umut ettiğimiz sempozyuma, kanadı kırık bir kuş misali hoş geldiniz diyorum.

Yahya Kemal'in mısralarında can bulduğu hali ile:

*"Bir bitmeyecek şevk verirken beste,
Bir tel kopar ahenk ebediyen kesilir."*